

MARKKU ROPPONEN KUHALA JA VAPAA PUDOTUS

**MARKKU
ROPPONEN
KUHALA JA
VAPAA
PUDOTUS**

**KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI**

MARKKU ROPPONEN

Kuhala ja vapaa pudotus, 2015
Kuhala ja tuomitut, 2014
Kuhala ja jokimurhat, 2013
Kuhala ja yöjuna, 2012
Kuhala ja vanginvartijan mandoliini, 2011
Kuhala ja kevään ensi ruumis, 2010
Kuhala ja hautausmaan risteys, 2009
Suruaika päättyy, Kuhala, 2008
Kuhala ja kuoleman hipaisu, 2007
Kuhala ja takapihojen tuonenvarjo, 2006
Linnut vaikkenevat, Kuhala, 2005
Kuhala ja viimeinen kesävieras, 2004
Kuhala ja musta juhannus, 2003
Puhelu kiusaajalta, 2002
Lavastus, 2000 jonot
Elämymatka, 1999
Siivestäjät, 1997
Naisiin, 1995
Isän kädestä, 1995 (yhdessä Timo Parvelan kanssa)
Viimeinen auringonnousu, 1994
Paholaisen kiireet, 1993
Mies katoaa sateeseen, 1992
Kuolemanuni, 1991
Pronssijuhlat, 1990

—

© Markku Ropponen ja Tammi 2015

ISBN 978-951-31-8218-2

Painettu EU:ssa

1.

Leskenlehtien keltainen säkenöi sammalta vasten kevään toiveita herättävänä tähtikuviona, kun aurinko osui siihen. Hippu jyysti ulkorapuilla karahkaa eikä väistänyt, vaikka Kuhala kantoi lepotuolia, termospulloa ja sen sellaista takapiha-piknikille tarvittavaa tykötarvetta sylissään. Hanget olivat huvenneet muutamassa päivässä, sulamisvesi viiletti kuohuen alas liiterin takaista rinnettä ja viriävän vuodenajan ensimmäiset pikkusiivekkäät pujahtelivat Mustakorkean paljasoksisissa tiheiköissä. Tontin rajamailla Lindamyrskyn kaatama kuusi nojasi konkelona toiseen, mutta oli hieman epäselvää kumpi päästi narisevaa, melkein inhimillistä ääntä aina kun jokin tuulenpuuska äityi ravistamaan latvuksia. Maan uumenista väkivaltaisesti kirvonneessa juurakossa roikkui turvepehkuja kuin päänahkoja, puun tyvestä sijoiltaan kampeutunut kivi vihjaisi millaisella voimalla Linda oli riehunut.

Kuhala taittoi lepotuolin auki, laski sen auringonläikälle ja käänsi talven kauhduttamat kasvonsa aurinkoon. Konkelon kaato ei kuulunut hänelle vaan kaupungin metsureille, mikäli sillä vakanssilla ketään enää oli. Kenties savottahommat oli ulkoistettu ja ensimmäinen moottorisahamies ek-syysi niille kulmille kymmenen vuoden kuluttua.

Kuhala oli sonnustautunut kevätretkelleen harmaisiin talkoohousuihin, 80-luvulla huudossa olleeseen huppariin ja kumipohjatossuihin, joiden revenneet ompeleet olisivat saaneet kokeneenkin pikasuutarin luovuttamaan.

Kylläpä ilma tuoksui raikkaalta, miten suloisesti päivänpaiste jaksoi vuodesta toiseen lämmittää ennen kuin aikojen lopussa ehtyisi.

Kuhala rojahti lepotuolille. Sen rakenteet livauttivat ilmoille konkelon voihkaisua muistuttavan äänen. Poskiparastaan ja kuononpäästä hailakoitunut Hippu kurkisti rännin takaa karahkanhitusia syljeskellen ja arveli, että täytekeksin pummaaminen oli vaivan väärsti. Koira otti muutaman askeleen kohti Kuhalaa, kallisti mielitelevästi päätään ja loi katseen keksipakettiin. Metallinhoitoisen termospullon kuve heijasti Hipun suupielestä herahtavan kuulavitjan.

Kuhala sulki Haanpään koottujen toisen osan, vilkaisi lemmikkiään ja ehdotti, että se voisi yrittää täyttää mahansa myyrällä tai metsähiirellä. Omatoiminen sapuskanhankinta oli muutenkin suositeltavaa, sillä huushollissa elettiin tätä nykyä kengännauhahudjetilla, jossa ei oikein ollut liikkuvaraa koirien ruokkimiseen vaniljakekseillä.

Hippu laski ahterinsa maahan käpälän ojentaman päähän herkuista, värisytti kirsuaan ja nosti tassuaan. Ei suinkaan yksi vaivainen hyvätahdon ele muutaman euron paketista keikauttanut yksityisetsivätoimiston kassakriisiä tuonne eikä tänne? Lisää kuolaa valui kidasta. Mistä lähtien muutama armonpala oli kysynyt tällaista temppuilua, mistä lähtien isännästä oli tullut nuukuudessa piehtaroiiva jumittaja? Hipun silmiin kihosi vetinen kalvo. Sitten se kohotautui takajalkojensa varaan mangusti-seisontaan ja irrotti kurkunkantimistaan saundin, jossa soi ikänsä nälissään ki-tuuttaneen koiran blues.

Kuhala nakkasi keksin. Hippu sieppasi sen ilmasta ja nielaisi noin sekunnissa samalla kun hakeutui takaisin tulokselliseen kerjuuasentoon, mutta enää Kuhala ei heltynyt. Hän käski koiran painua matkoihinsa. Makea kalvoi hampaita, lihotti ja aiheutti kakkostyyppin diabeteksen. Halusiko Hippu kuulla järkyttäviä esimerkkejä, miten olisi tarina pullasorsista? Syventyminen Haanpään ei ottanut millään onnistuakseen, puhelin soi. Kuhala vilkaisi taivaalle ja luurin näyttöä. Siinä luki tuntematon numero. Hän muisteli vastanneensa viimeksi sellaiseen joulun alla, nainen oli tarjonnut šokkihintaan paristoilla toimivia taskulämmittimiä.

Tyrkyttäisiinkö nyt mahlankerääjän porasarjaa, kalsareita vai Edward Hopperin moniväripostereita? Puhelin soi uudelleen noin vartin päästä, kun Kuhala oli torkahtanut lepotuoliinsa ja Hippu hakenut omin luvun pari vaniljakekksiä lisää. Kai hän olisi voinut jättää kännykän sisälle tai sulkea sen, mutta viimeisimmästä toimeksiannosta oli vierähtänyt pari kuukautta ja vaikka säästöjä oli, niillä eläminen nakersi vanhuudenvaraa.

Haanpää kierähti reiden päältä ja keilasi termospullon, konkelo narahti, auringon eteen lipui pilvi.

- Kuhala.
- Hinku.
- Terve.

Hinku oli Kuhalan viimeinen kytkös paikalliseen maailmaan ja välitti silloin tällöin arvokasta tietoa tupla-Camparin hintaa vastaan. Miesten väleihin oli kasautunut kuonaa muutaman taakse jääneen jutun tiimoilta, viimeisestä tapaamisesta oli kuukausia. Toisesta päästä kuului kiihtynyttä hengitystä.

- No, mikä painaa? Annahan tulla, vai onko sulla niin kovasti kevättä rinnassa, että et saa sanaa suustasi?

Hinku yskäisi ja sanoi, ettei voinut oikein puhua, koska makasi huonossa kunnossa Venykekujalla lähellä Pikkuharjua. – Mut on hakattu, pakko päästä lepäämään... ja... sä...

Kuului vamea kolahdus, puhelu katkesi. Kuhala yritti soittaa takaisin saamatta vastausta. Hän ei ollut varma, missä Venykekuja sijaitisi, mutta kaikesta päätellen kyse ei ollut mistään paraatibulevardista saati että kadun nimeäjällä olisi ollut paras päivänsä. Pikkuharju sen sijaan vihjaisi ydinkeskustasta hitusen pohjoiseen, mutta huvittiko häntä keskeyttää leppoisa iltapäivä ja kevään valosta nautiskelu kestoluuserin poltinmerkkiä otsassaan kantavan Hinkun takia? Kai tämä älyäisi kysyä apua ensimmäiseltä ohikulkijalta.

Kuhala maistoi haalennutta kamomillateetä ja närkkäsi keksiä. Nurkalla vaanivan Hipun viiksikarvoissa roikkui vaniljanokare, konkelo narahti taas. Etäältä Mustankorkean kaatopaikalta kantautui maansiirtokoneiden jyryä ja kun Kuhala oli saanut luettua pari lausetta kirjastaan, hän ponnahti jaloilleen.

Vajaan puolen tunnin kuluttua Kuhala pysäköi Puutarhakadulle ja alkoi harppoa päiväkodin aitoviertä Venykekujalle, jonka sijainnin hän oli tarkistanut puhelinluettelon kartasta. Hinku oli lyönyt häntä tyhjällä Campari-lasilla otsaan joitakin vuosia sitten, kun taas hän oli ollut osasyylinen Hinkun lopputileihin eräästä mainoskylttejä asentavasta firmasta hieman myöhemmin. Puntit olivat suunnilleen tasan, avunpyynnön aitoutta ei käynyt epäileminen. Mitä järkeä Hinkun olisi ollut sepittää omiaan kaltoin kohtelusta? Hän oli lipevä, alinomaa tiedonmurusistaan korvauksia kättävä selviytyjä, mutta jokin hänen surkuhupaisassa päivä kerrallaan eläjän hahmossaan vetosi Kuhalaan. Oliko Hinku työntänyt nenänsä liian vaarallisten piirien

vehkeilyihin, oliko joku saanut kyllikseen hänen vasikoinnistaan? Tenavat ravasivat kurahousuissaan, pihanperälle kolatusta jääliukumäestä oli jäljellä enää iljanteinen töysäle. Henkilökunta seiso siinä mihin auringonsäteet olivat puhkoneet ison pälven. Kuului kiljahduksia ja Puistokadun liikenteen taukoamatonta huminaa.

Venykekujan päästä päähän oli kivenheitto. Kuhala katseli ympärilleen, tuijotti Pikkuharjun rinteeseen ja siirtyi Puistokadun varteen, mutta Hinkua ei näkynyt missään. Hiekotushiekka rahisi anturoissa, tuuli luuti paperitolloja nakkikioskin edessä.

Oli tietysti mahdollista, että Hinku makasi kuhmu päässä jonkin lähitalon kämpässä, mutta niiden koluaminen tuntui Kuhalasta ylivoimaiselta.

– Päivää ja anteeksi, mutta minun piti tavata näillä main muuan kaveri. Hän on minua päätä lyhyempi ja harvahko hiuksiltaan. Ette olisi sattunut törmäämään, vaatteita en osaa kuvailla? Mies seiso kotitöppösissään pyörätelineen äärellä ja roikotti tupakkaa suupielessä. Sieraimista suitsevat savukiehkurat yhtyivät toisiinsa ja hapertuivat sitä mukaa kuin kohosivat rännin kuvetta, pyörillä kulkevaan matkahappeen oli liimattu paikallisen salibandyseuran tarra: Happee.

Mies ei sanonut mitään. Hän oli nikotiinin orja, karanut nähtävästi muijaltaan salasavuille ja imi tumppia posket lommolla. Kuhala nyökkäsi ja hymyili. Puistokadun varteen hyytyneen ruumisauton kuski seiso linkussa avatun konepellin alla, hapsuarkussa lepäävä vainaja ei tuntunut panevan taukoa pahakseen.

Kuhala kääntyi. Hinku mätkähti asfalttiin yläilmoista. Vapaan pudotuksen imakka rusahdus soi Kuhalan korvissa vielä sen jälkeen, kun juttu oli ratkennut.

2.

Rikoskomisario Saimi Kaakonkulma ojensi jalkansa Mustankorkean mökin kuistin kaiteelle katseessaan vapaa-päiväläisen rentoutta. Hän oli sitonut tummat hiuksensa taakse ja aurinko kultasi hänen hipiäänsä niin, että lähi-etäisyydellä istuva Kuhala erotti poskipäiden nukan ja kaulan pehmeiden. Hippu vahtasi kuhertelua vain vähän mustasukkaisena, koska oli tottunut Saimin piipahduksiin ja maanitellut tältä tuloseremonioiden kuluessa jo muutama-paijauksen.

Hinkun kuolemasta oli vierähtänyt vajaa viikko. Kuhala oli joutunut antamaan silminnäkijälausunnon juttua tutkivalle rikosylikonstaapelille, mutta ei ollut kielinyt puhelusta eikä tuttavuudestaan edesmenneeseen. Hinkun kännykkä oli luultavasti hajonnut eikä poliisilla tainnut olla haluja urkkia teletietoja. Kuhala oli kertonut osuneensa paikalle sattumalta ja ettei tiennyt kuka taivaalta oli tippunut. Hän oli sanonut järkyttyneensä niin, ettei kyennyt muistamaan tapahtuman tarkkaa ajankohtaa, lähistöllä mahdollisesti liikkuneiden silminnäkijöiden tuntomerkkejä sen paremmin kuin vallinneita keliolosuhteita. Oli vain hyvää onnea, ettei Hinku ollut pudonnut hänen syliinsä. Se olisi tiennyt toista uhria.

Hinku oli heittänyt henkensä siihen paikkaan, kukaties hän oli vainaja jo pudotessaan mutta sen saattoivat varmistaa vain viranomaiset. Kuhala ei muistanut kuullessaan avunkarjaisua ennen Hinkun alastuloa ja vaikka tämä olisi huudon päästänyt, liikenteen äänet olivat peittäneet sen.

Saimi tähyili etupihan krookuspenkkiä viinilasin läpi, aurinko kiillotti porttitolpan päällä talvehtineen hirvenkalon päälakea. Kuhala kurottui suukottamaan Saimin poskea ja kuiskutti lempeään, huikentelevaisia ehdotuksiaan.

– Rauhoitu, eikö kuuttakymppiään lähestyvien pitäisi jo vaihtaa supinoidensa aihetta?

– Ei tässä olla vielä lähelläkään kuuttakymppiä.

– Mitä ne työpaikalla kulkevat huhut on olevinaan, että olit saada taivaalta jonkun itsetuhoisen syliisi?

Kuhala vetäytyi kauemmas Saimista. Hän oli ajatellut pitää tapahtuman omana tietonaan, koska ei olisi takulla saanut Saimia uskomaan ilmasta sattumalta sataviini ihmisiin.

– Mitä huhuja, eka kerran minä... Muisto Hinkun kuolonsyöksestä ja putoamispaikan armottomuudesta sai Kuhalan värähtämään.

– Ehkä on parempi, etten tiedä enempää. Jos olet sotkeutunut tai edes sotkeutumassa johonkin epäilyttävään, niin vihjaise ajoissa, jotta ennätän hakeutua taka-alalle.

Heidän suhteensa ei ollut edennyt, jos kohta ei ottanut takapakkiakaan. Yhdessäolon virallistamisen edellyttämistä rituaaleista ei ollut edes puhuttu, ja toisinaan heidän tavatessaan Kuhala oli aavistelevinaan ilmapiirin väljähtyneen. Hän ei ajatellut silti vaihtaa sen paremmin miesten-sarjaansa kuin erakkomökin vaatimattomien olosuhteiden parkitsemaa lifestyleään. Ihmissuhdeartikkeleissakin toivotettiin toittomasta päästyä, että rakastuminen ja ihastuminen kestäisivät vain aikansa ja että onnenhyrinä aivojen

mielihyväkeskuksessa laantuisi, vaikka jalkojen juuressa lepäisi Afrodite. Tai Adonis.

Kuhala ojentui täyttämään Saimin lasia. Ei heissä kummassakaan piillyt kreikkalaisten jumalolentojen ominaisuuksia, mutta nyt ensihuman kaikottua suhteen laatu vasta punnittaisiin. – Putoamisista puheen ollen, näin telkkarista muutaman minuutin dokumenttipätkän kaverista, joka testasi kehrittelemäänsä laskuvarjon prototyyppejä. Se näytti hänen päällään XXL-kokoiselta talvitakilta. Onneton hyppäsi vähän yli viidestäkymmenestä metristä Eiffeltornin kaiteelta. Tämä tapahtui vähän yli sata vuotta sitten.

Saimi katsoi Kuhalan ohi portille.

– Varjo ei päässyt sarjatuotantoon. Putoamispaikalle syntyi vaaksan syvyinen kuoppa ja tyyppi kannettiin ruumishuoneelle keksintöönsä verhottuna. Ajattele, kamerat oli jo silloin paikalla.

Hippu oli laskenut kuononsa kypälien päälle ja ummistanut silmänsä, mutta kohottautui äkkiä kun kaarteentaakaa lähestyvä auto hidasti vauhtiaan ja pysähtyi tien oheen. Valo säkenöi keulapuskurissa, ovi avattiin.

– Franz Reichelt.

– Kuka...?

– Se laskuvarjomies. Ihme kun muistin, yleensä meiltä kuuttakymppiä lähestyviltä unohtuu ensimmäisenä nimet. Kuhala hymyili ja hinautui Saimin viereltä antamaan ajo-ohjeita pussinperälle eksyneelle tulijalle.

Krookuksien yllä lepättelevä sitruunaperhonen taisi olla kevään ensimmäinen, Hippu haukahti virkansa puolesta. Tulija oli keskimittainen, farkuista ja nahkapusakasta koostuvaan univormuun sonnustautunut mies. Lippis, viikset ja vyön yli vyöryvä mahamaininki saivat hänet muistuttamaan ammattiyhdistysaktiivia, jonka tehtävänä on kertoa

nenän alle työnnettyyn mikrofoniiin miltä nyt tuntuu, kun puolet väestä passitetaan kilometritehtaalle ja loput lomautetaan.

Mies loi katseen hirvenkalloon, väisti sulamisvesilätäkön ja työnsi kädet pusakan taskuihin kuin olisi etsinyt niistä yllätysvierailunsa oikeuttavaa lupalappusta. – Päivää, eihän koira ole vihainen? Hippu nuuhkaisi miehen lahkeita ja kumartui juomaan lätäköstä. Mies ojensi kätensä. Se oli hieman kostea, lippiksessä killui metsästysseuran pinssi. – Pentti Mahtomaa. Oletko Kuhala?

– Pitää paikkansa.

Suupieltä kutkuttava hymy miehen kasvoilla oli niin lyhyt, että se saattoi olla hermovärve. Hän sanoi olevansa Hinkun veli. Kuhala ei ruvennut virittelemään osanottolauseita, piti ilmeensä peruslukemilla ja mietti, oliko koskaan kuullut Hinkun sukunimeä saati että tällä olisi ollut sukulaisia. – Mitähän asia koskee?

– Se puhui sinusta melkein aina kun tavattiin.

– Niinkö? Portille parkkeeratun Corollan ali pyyhältävä orava sai Hipun lopettamaan latkinnan ja harkitsemaan takaa-ajoa, mutta suunnitelmasta oli viisainta luopua, koska pesärosvo viikelsi jo hyvän matkaa männynrunkoa ja naksutteli kuin kiusatakseen. Pentti Mahtomaa rykäisi ja kysyi, tiesikö Kuhala että Hinku oli kuollut.

– En. En ole kuullutkaan.

– Joku heitti sen parvekkeelta. Tai talon katolta.

Mahtomaa nielaisi ja tuijotti kengänkärkiään. Hän sanoi yrittäneensä jeesata velipoikaa maailman myrskyissä sen minkä omilta kiireiltään ennätti, mutta joka hätään oli mahdoton venyä. – Lainasin sille vuokraan, vippasin ruokaan ja laskin käteen satasen jos toisen velkojen maksuun. Mutta olisinko mä voinut ruveta pitämään sille saarnoja

huonojen ja hyvien elämäntapojen eroista? Aikuiselle miehelle. Olisiko mä voinut varoittaa velipoikaa korkeista paikoista?

Kuhala valitteli tapahtunutta ja sanoi tunteneensa Hinkun vain pintapuolisesti työnsä kautta. Mahtomaa syyslipiksen takaraivolle ja sanoi Hinkun olleen hyvää tarkoittava ihminen. – Se ei pitänyt isoa ääntä ittestään, pikkuveli. Sillä oli sydän paikallaan. Ja nyt sitten joku perkele pudottaa sen parvekkeelta, murhaa kylmäverisesti.

Kuhala kuuli takaansa kuinka viinilasi kilahti vasten kuistin kaidetta.

Sitten hän kuuli mätkähdyksen, joka syntyi Hinkun iskeytyessä asfalttiin. – Ei minulla ole veljestänne huonoja muistoja, vaatimaton kaveri, mikäs siinä. Mutta...

– Hinku kehui sua. Kerran kun otettiin kuppia, se sanoi että Jyväskylän selvittämättömien rikosten tilastot olisi helvetin paljon rumemmat ilman Kuhalaa.

– Ohoh... aikamoista puhetta.

– Sain käsityksen, että tapailitte säännöllisesti ja että Hinku antoi sinulle joitakin tietoja.

– Tietoja mistä?

– Vissiin työhösi liittyvää tietoa.

Mahtomaa kysyi olisiko Kuhalalla aikaa tutkia Hinkun väkivaltaista kuolemaa. Se oli rikos, joka ei saisi jäädä selvittämättömien sarakkeeseen. Saimi kuului askeltavan sisälle, ovi loksautti kiinni. Sitruunaperhonen liihotti lepäämään hirvenkallolle, heiveröinen tuulenvire rypytti lätäköön.

– Velipoika pyöri välillä seurassa, joka ei ollut sille sopiva. Sieltä ne sen tappajat löytyy. Minä maksan... Hankala saada rauhaa tai edes nukuttua, kun tällaista mennään tekemään. Ikinä se ei ollut väkivaltainen, ikinä se nostanut la-

pasta toista vastaan. Ei edes ala-asteen välitunneilla, vaikka isommat antoi kyytiä. Mun piti mennä auttamaan.

Kuhala nyökkäsi. Mahtomaa sanoi, ettei poliisi ollut kiinnostunut Hinkun kohtalosta euron vertaa ja kuittasi kuoleman itsemurhana. – Niilläkin on rahat tiukassa ja ne on vain tyytyväisiä, jos ne pääsee mapittamaan velipojan keissin itsarina.

Kuhalan oli vaikea ottaa kantaa analyysiin. Silti hän kysyi mistä Mahtomaa tiesi, että Hinku oli pudotettu parvekkeelta. Kaupungin valtalehti ei ollut uutisoanut sen paremmin parvekkeelta kuin katolta viskatuista ihmisistä, vaikka sellaiset jutut lukijoita kiinnostivat.

– No ei kai, koska sitä saatanan ilmalentoa pidetään itsarina ja niistä ei tiedoteta.

Mahtomaan hermovärve sai viiksenkärjen vipattamaan. Poskille kohosi närkästyksen rusotus ja oli ilmeistä, että hänen persoonansa rakennusaineisiin oli sekoittunut itsehilintää vain hippunen.

– Mikä saa sinut epäilemään murhaa?

Mahtomaa hinasi lippiksen vaihteeksi eteen ja oli vähällä astua lätäkköön, josta Hippu oli juonut. Hän sanoi tavanneensa Hinkun viimeksi huhtikuun alkupäivinä muutamaa viikkoa ennen Venykekujan turmaa. – Velipoika oli pieni kooltaan, mutta näytti kutistuneen puoleen siitäkin. Se pelkäsi, mä näin sen. Pelko paistoi sen naamalta, mutta ei se mitään kertonut.

Mahtomaa nielaisi. Hän pyydysti silmänurkkaan puserutuvan kyyneleen kämmensyrjään kuin olisi muistanut jonkin tuokion lapsuuden edesottamuksista veljensä kanssa. Hinku oli avautunut murheistaan vain silloin kun oli kiinuamassa rahaa, mutta oli muuten esittänyt oman tiensä kulkijaa, joka halveksii keskivertotallaajan puuduttavan tyl-

sää elämisenmallia. – Ja paskan marjat. Jos se olisi katonnut itteään peilistä vähän tarkemmin, vähän pitempään, se olis nähnyt siellä resuperseen, joka tarttee justiinsa tavalista elämää eikä muuta.

Mahtomaa kaivoi taskustaan avaimen, puristi sen kouransa ja sanoi. – Luin firmasi nettisivuilta, että kaikenlaisia toimeksiantoja otetaan vastaan. Eiks tätä oteta vastaan, velipojan murhaa?

Hän avasi kouransa ja tuijotti avainta. Hinku oli kuulemma asunut elämänsä aikana noin sadassa eri osoitteessa pitkin ja poikin Jyväskylää ja entistä maalaiskuntaa, vaihtanut maisemaa sitä mukaa kuin asuinpaikka jyrättiin alta tai vuokratästit kasaantuivat hädän oikeuttaviin summiin. – Sen viimeinen luukku on Köhniönkadulla. Avaimenperässä on talon numero. Mun nähdäkseni se aiotaan purkaa. Alakerta on tyhjä, velipoika punkkasi ylhäällä.

Kuhala ei ollut antanut pienintäkään vihjetä halukkuudesta ottaa juttua tutkittavaksi. Kukaties avaimen poimiminen Mahtomaan kädestä oli pelkkä refleksi tai tahaton ele, mutta kun hän luki muoviperään ujutetusta lappusesta Hinkun osoitteen, Mahtomaa perääntyi ja sanoi, ettei ollut käynyt Köhniönkadulla murhan jälkeen. – Sieltä voi löytyä jotain.

– Minusta on ennen aikaista puhua murhasta. Se voi olla tapaturma, se voi olla tappo, se voi olla jopa itsemurha.

– No sen takia mä käännyin puoleesi, että otat selvää. Jos tässä on kyse siitä, että mun pitää todistaa maksukykyisyyteni, voidaan tarkistaa kännykästä saldo. Tai lasken käteen tonnin ennakkoa vaikka heti. Voidaanko tätä pitää sovittuna? Mahtomaa harppasi lätäköön yli, tihensi askeltaan ja käänsi Corollansa portin tuntumassa niin joutuisasti, että sattui tönäisemään kevyesti tolppaa, jonka nokassa hirven-

kallo päivysti. Se kellahti maahan ja kieri ojaan. Puskurin kilahduksen täytyi kuulua ohjaamoon, mutta Mahtomaa ei jäänyt selittelemään, vaan kiihdytti matkaan kuin olisi pelännyt Kuhalan antavan avaimen takaisin.

Tämä roikotti sitä kädessään vähän neuvottomana ja kävi nostamassa kallon paikoilleen. Hippu oli paikantanut sen Mustankorkean metsistä siirtolohkareen katveesta syksyllä erään kävelyretken aikana ja silloin se oli tuntunut sangen omaperäiseltä ratkaisulta toivottaa vierailijat tervetulleiksi.

Kuhala ei ollut enää varma asiasta. Kallon silmäkuopassa erottui naavaa ja irvistystä oli vaikea pitää hymynä, vaikka olisi kuinka halunnut. Hän vekslaili luista löytöään paikasta toiseen, kunnes piti parhaimpana laskea se tolpan tyveen ja miettiä rauhassa uutta sijoituspaikkaa. Miltä Saimistakin tuntui ajaa pihaan hirvenkallon vahdatessa?

– Kulta, missä olet? Saimi istui keittiön jakkaralla ja silmäisi Kuhalaa viinilasin reunan takaa. – Kuka se oli?

– Joku reitiltään eksynyt, niin kuin arvelinkin.

– Minne se oli menossa?

Kuhala otti kädet taskusta ja levitti ne korostaakseen tietämättömyyttään.

Villapuseron irralleen karanneeseen resorilankaan tarkertunut avain lensi kaaressa Saimin syliin. Hän luki osoitteen ja kysyi oliko Kuhalalla suunnitteilla maisemanvaihto. – Oletko muuttamassa Köhniönkadulle, parempi kuin kerrot totuuden. On tässä jo sen verran tutustuttu.

3.

Talo sijaitsi Köhniönkadun eteläpäässä Kypärämäen kaupunginosassa lähellä Erämiehenkadun risteystä. Tonttia ympäröivä lankkuaita pani epäilemään, että omistaja arvosti yksityisyyttä ja ettei naapureiden kanssa jaarittelu kuulunut vapaa-ajan harrastusten kärkikymmenikköön. Kuhala seisoi portilla ja ihmetteli mikä oli aiheuttanut purkuaikeet. Seinien vaaleankeltainen maali näytti tuoreelta, katto uudelta ja savuhormin pelti kuin vasta jynssätyltä. Pihaan johtavan soran tuore haravakuviointi sai Kuhalan tarkistamaan vielä kerran osoitteen avaimesta, jota hän punnitsi kourassaan.

Jos tällainen pytinki aiottiin nuijia matalaksi, olisiko hänen päivitettävä kriteereitään seuraavan kerran, kun oli aika syynätä Mustankorkean kotimökin rakenteita? Ehkä Hinkun viimeisessä osoitteessa kummitteli, ehkä talo oli vain homeessa.

Kuhala rohkaisi mielensä ja käveli peremmälle. Ikku-noissa ei erottunut liikettä, verhoja ei raoteltu. Lähipihoilta kantautui sähkösahojen pärinää, killutusta ja kalkutusta ja kohosi pieniä nuotiosavuja todisteena talviunilta vironneiden asukkaiden toimeliaisuudesta.

Hän painoi varmuuden vuoksi soittokelloa, odotti ja soivitti sitten lukkopesään avaimen. Se ei käynyt. Hän tähyili

kotvan ovilasista, jonka eteen oli vedetty harvakuteinen pitsiuidin, mutta ei nähnyt kuin oman kalvakan naamansa. Se vei ajatukset takaisin kotikummituksiin.

Hinkulla oli oma sisäänkäynti talon päädyssä. Pentti Mahtomaa oli vain unohtanut mainita asiasta. Tuoksui ummehtuneelle ja asumattomalle, jokin seinävällyihin pe-siytynyt pieneläjä morsetti tunkeutujasta. Kuhala haparoi valokatkaisinta. Parin neliön eteistilassa nökötti murheel-linen kenkäpari, naulakossa roikkuva Hinkun talvitakki näytti niin pahki käytetyltä, että olisi tuskin kelvannut edes linnunpelätille.

Kukaan ei ollut käynyt täällä päiväkausiin. Unohduksen ja hiljaiselon sinetiksi lampunvarjostimeen kudottu hämä-häkinseitti värähti vedossa, lattialle varisi muumioiksi nuu-kertuneita kärpäsiä. Kuhala kapusi portaisiin, kuulosteli ja yritti kuvitella millaisissa tunnelmissa Hinku oli noussut sa-maa reittiä nuolemaan haavojaan tai fiilistelemään onnen-kantamoisilla. Kai elämä oli niitäkin eteen viskannut.

Oliko Hinku hymyillyt koskaan, oliko nauranut? Ei Ku-hala muistanut, mutta uskoi havainneensa jonkinlaisen ilonpilkahduksen vanhan tietolähteensä surullisen ritarin kasvoilla silloin kun esiin oli kaivettu palkkioseteli tai eteen oli tuotu tupla-Campari.

Mitä oli tapahtunut puhelun ja putoamisen välisenä ai-kana? Oliko Hinku paennut pahoinpitelijältään Venykeku-
jan talon vinttikerrokseen, jäänyt kiinni ja saanut kohtalok-
kaan jatkokäsittelyn?

Edesmenneen asunto käsitti huoneen, keittiösyvennyk-
sen ja suihkulla varustetun toiletin. Hetekan ylle seinään oli teipattu iso juliste maininkien saartamasta palmusaaresta niin kuin Hinku olisi mielinyt paeta sinne vähän ennen nu-
kahtamista. Hieman toisenlaisesta pakenemisestä todiste-

livat tiskipöydän tyhjät Campari- ja olutpullot. Jääkaapista leyhähtelevät terveiset saivat Kuhalan lopettamaan sen inventoinnin kesken kaiken.

Hän raotti päätyikkunan säleverhoa, kääntyi kannoil- laan ja tunsi vain vähän halua ruveta nuohoamaan poika- mieshuushollin nurkkia. Ei poliisikaan ollut täällä käynyt ja miksi olisi itsemurhaajan kotipiiriä tutkinutkaan? Yö- pöydän virkaa hoitavan pinnatuolin jalan alle oli pantu ta- sapainottajaksi virsikirja, komeron ovesa roikkui paino- kuva vähäpukeisesta neitokaisesta siltä varalta ettei palmu- saari piisannut unelmien rekvisiitaksi.

Kuhala alkoi tuntea itsensä tunkeilijaksi sen jälkeen kun oli penkonut Hinkun alusvaatteita, sukkaa, miestenlehtivalikoi- maa ja rahtusen hankalasti nimettävää sälää sisältävän kom- meron. Mitään ei löytynyt kuivauskaapista, ei kuivamuona- komuutista eikä edes wc-istuimen vesisäiliöstä, minne ove- lat elokuvakonnat tapasivat piilottaa huumeita. Tietoteknistä laitteistoa ei näkynyt missään ja jos olisi, Kuhalalla olisi tus- kin ollut hankaluuksia arvata salasanaa: Campari.

Kodinelektroniikka tyypistyi aataminaikuiseen kellora- dioon ja parinkymppin kahvinkeittimeen.

Mikäli Hinkun sielu oli saanut rauhan, oli vain toivot- tava, ettei se häiriintyisi vierailusta. Kuhala seisoj keskellä kämppää. Hänen varjonsa piirtyi isona ja huojahtelevana vasten säleverhoa ulottuen aina katonrajaan. Kuinka vaikea olikaan pidätellä sisältä kumpuavaa myötätuntoa kun lu- kaali julkitoi jokaisella yksityiskohdallaan edesmenneen ta- karivitallaajan kasvottomuutta ja olemassaolon vähäverisiä tarkoituksiperiä. Olisiko Hinku vielä hengissä, jos hän, Ku- hala, olisi suhtautunut riittävän vakavasti tämän puheluun?

Ennen lähtöä kannatti katsoa vielä sängyn alta – eikö tempu lukeutunut jokaisen yksityisetsivän perustaitoihin?

Kuhala kumartui, viskoi päiväpeiton lievettä ja tuijotti sinne tänne säntäileviä villakoiria. Sitten hän vilkaisi patjan alle, koska ei halunnut tulla ihan heti uudelleen eikä jättää mitään sattuman varaan.

Hinkun muovikantinen kalenteri ja osoitekirja oli työnnetty jalkopäätyyn lähelle seinää ja kiedottu lähikaupan muovikassiin. Kuhala kohottautui, lehteili pikaisesti alkusivujen nimiä ja osoitteita, silmäili tapaamismerkintöjä ja kompuroivalla tekstauksella raapusteltuja muistiinpanoja, kunnes päätti tutustua löytöönsä tarkemmin Mustankorkean kotitoimistossa.

Hän oikoi päiväpeiton ja maton, loi viimeisen silmäyksen palmusaareen ja sammutti valon.

Auton oven paukahdus pysäytti hänet portaisiin. Oliko naapuri hälyttänyt omistajan paikalle nähtyään tuntemattoman hiippailijan pihalla, oliko poliisi sittenkin kiinnostunut Hinkun jäämistöstä? Vai oliko tappaja lähtenyt liikekannalle? Kuhala sujautti muistikirjan pusakan poveen ja perääntyi, mutta mietti samalla mitä pelättävää hänellä oli, hän oli täällä luvan kanssa ja tullut sisään avaimella. Pentti Mahtomaa oli antanut ymmärtää olevansa Hinkun ainoa lähisukulainen.

Tulija kuului kolistelevan pääoven portailla ja puhuvan kännykkänsä.

Kuhala oli jättänyt autonsa kadunvarren kahden tunnin parkkiin. Jollei pihaan ajanut ollut huomannut hiekkakäytävän jalanjälkiä, hän ei voinut tietää yläkerran vierailijasta.

Mies seisoj selin Kuhalaan pääoven edessä. Hän oli joka suuntaan tanakka, paksuniskainen ja leveäharteinen roikale, joka ei ujostellut äänenkäytössä ja jonka olemus henki valmiutta suoraan toimintaan tilanteessa kun tilanteessa. Harvoin oli Kuhala päätyntyn sellaiseen arvioon näkemättä edes toisen kasvoja.

Ja kuten usein, ensivaikutelma petti. Mies kääntyi mutta ei porhaltanut kaiteen yli Kuhalan kimppuun vaan asensi kasvoilleen hymyn ja heilautti kättään tervehdykseksi. Rintamasuunta ei tuonut enää mieleen ammattipainijaa, jokin hänen hahmossaan vihjaisi jopa arkuuteen.

Mies vakavoitui ja keskitti huomionsa puheluun. Kuhala ohitti hänet saamatta selvää sanoista, jos kohta ei niihin syventynytkään. Mies lukeutui alakerran omistajaväkeen, hän yläkerran hyyryläisosaston tuttaviiin.

– Älkääs menkö, hei!

Kuhala pysähtyi. Mies sujautti luurin hoteisiinsa ja kysyi mahtoiko hänellä olla avainta alaoveen. – Houtsonen, päivää. Edustan talon omistajaa ja minun piti tulla tarkastamaan, että kaikki on selvää ennen kuin tämä puretaan. Ja nyt en pääse sisään, kun vara-avain ei näytä olevan paikoillaan.

– Valitan.

Kuhala pudisti päätään ja virkahti piipahtaneensa vuokralaisen pakeilla. – Tällä avaimella ei päässyt kuin sinne. Yritin ensin samasta ovesta kuin te, mutta turhaan.

Houtsonen kipitti raput alas takinhelmat heiluun, mitaili hetken katseellaan Kuhalaa ja sen perästä taloa, kuin olisi päättänyt ottaa vauhtia ja juosta seinän läpi peremmälle. – Ei siellä pitäisi enää vuokralaista olla. Ja jos on, muuttoauton tilaamisella alkaa olla kiire.

– Ei siellä olekaan. Hän on kuollut. Ja minä puolestani edustan vainajan veljeä, joka lähetti katsastamaan ettei mitään arvotavaraa tärvelly raivaustraktorin telaketjuihin. Saanko kysyä miksi näin hyväkuntoinen talo aiotaan purkaa? Houtsonen järjesteli kasvoilleen kuolinuutisen edellyttämän ilmeen, kohottautui päkiöilleen ja yritti kanavoida energisyyttään kiiruhtamalla takaisin portaisiin ja ryhty-

HUHTIKUU ON KUUKAUSISTA JULMIN - EIKÄ VAIN SÄÄ- TYYPPIINSÄ TAKIA.

Juuri kun keskisuomalainen kevät alkaa näyttää parhaita puoliaan yksityisetsivä Otto Kuhlalle, pitkänlinjan vinkkimies Hinku pauskautuu kerrostalon korkeuksista asfalttiin Kuhalan jalkojen juureen. Vain hetkeä aiemmin Hinku on soittanut Kuhlalle ja pyytänyt tältä apua. Pian etsivätoimiston rospuuton kyntämälle pihamaalle ilmestyy Pentti Mahtomaa, joka palkkaa Kuhalan tutkimaan veljensä odottamatonta maahansyökyä.

Johtolankoja on niukasti, jollei sellaiseksi lasketa Hinkun asuintalon kylmästä löylyhuoneesta löytyvää kylpijää, joka ei enää saunaolutta kaipaa. Sen että kiukaalla makaavaa kirvestä on käytetty muuhun kuin sytykepuiden pilkkomiseen, voi todentaa ilman dna-testejäkin. Kun Kuhala sattuu saman viikon sisällä vielä kolmannen kerran verioopperan näyttämölle, rikoskomisario Saimi Kaakonkulma alkaa kiinnostua yksityisetsivästä muutenkin kuin romanttisessa mielessä. Takatalvi kurittaa Jyväskylää, eikä tutkinta edisty, kunnes käynnistyy tapahtumasarja, jonka päätteeksi yksi ja toinen on traumaterapian tarpeessa. Kuten Kuhala asian ilmaisee:

**”SE MIKÄ EI TAPA,
AHDISTAA.”**

#kirja

WWW.KIRJA.FI

9 789513 182182

84.2

ISBN 978-951-31-8218-2

